

Retningslinjer for vold, trusler og magtanvendelse på Tjørring skole og SFO.

Vold skal forebygges for at sikre et trygt arbejdsmiljø. Vold og trusler må aldrig være et arbejdsvilkår.

Indhold

Retningslinjer for vold, trusler og magtanvendelse på Tjørring skole og SFO	1
Definition ... Hvad er vold.....	1
Forebyggelse	2
Genkend strategier til opretholdelse af selvkontrol	2
Strategier til at bevare selvkontrollen, kan fx være at:	2
Viser en elev tegn på manglende selvkontrol, kan det være relevant at få afklaret følgende spørgsmål:	2
Hensigtsmæssig konflikthåndtering.....	3
Anbefalinger til den voldstruede medarbejder	3
Efterbehandling i tilfælde af vold og trusler mod medarbejderen.....	3
Når der har været en voldsom situation børn imellem	5
Magtanvendelse.....	6
Definition af begrebet magt.....	6

Definition ... Hvad er vold

Håndtering af konflikter med elever, grupper af elever, elevens forældre eller pårørende, fx søskende, er en almindelig og vigtig del af lærere og pædagogers daglige arbejde i skole og SFO. I tilfælde af at en konflikt med elever eller forældre eskalerer, kan det i yderste konsekvens føre til vold eller trusler om vold.

Vold kan både have fysisk og psykisk karakter. Arbejdstilsynet definerer således:

- **fysisk vold** som angreb mod kroppen, fx spark, slag, skub, niv, bid, krads, spyt, kast med genstande m.m.
- **psykisk vold** som trusler og anden krænkende adfærd. Trusler kan fx være mundtlige trusler på livet, trusler om hærværk m.m., og anden krænkende adfærd kan fx være chikane, ydmygelser, diskriminerende udsagn m.m.

Hvad der opleves som fysisk eller psykisk vold er individuelt, og derfor kan det være forskelligt, hvordan den enkelte medarbejder reagerer. Reaktionernes styrke og varighed afhænger bl.a. af følgende forhold:

- Episodens karakter og alvor.
- Om episoden kunne forudsiges.
- Omgivelsernes måde at håndtere episoden på, herunder hvilke muligheder, der er for støtte på kort og lang sigt.

- Den enkelte medarbejder, herunder evt. tidligere erfaringer med tilsvarende episoder.

Helt afgørende er det, at medarbejderens oplevelse af episoden bliver taget alvorligt.

Forebyggelse

I vores hverdag i skole og i SFO er vi alle opmærksomme på at god trivsel og glæde ved at lykkes, har stor betydning for de konflikter, der kan opstå i en hverdag. Inkluderende fællesskaber og et trygt undervisnings- og læringsmiljø er vigtige for os. Dette gælder både for børn og medarbejdere.

Alle lærere er uddannet i Herning Model Skoleforløbet og har dermed en opkvalificeret viden omkring bl.a. konflikthåndtering. Dette understøttes i teamet og af AKT-pædagogerne. Pædagogerne i SFO'en bliver også introduceret til Herning Model Skole.

Genkend strategier til opretholdelse af selvkontrol

Mennesker, der er stressede eller i affekt, kan miste selvkontrollen. Selvkontrol er en væsentlig forudsætning for at kunne samarbejde (f.eks. at gøre hvad læreren og pædagogen siger) . Alle – inklusive børn – gør deres bedste for at bevare selvkontrollen, men strategierne herfor kan være mere eller mindre hensigtsmæssige.

I relation til eleverne vil en stor del af de situationer, som opleves som konfliktfyldte og problematiske i skolen eller SFO'en, ofte være tegn på mistroivsel og magtesløshed hos eleven og være elevens forsøg på at opretholde selvkontrol.

Strategier til at bevare selvkontrollen, kan fx være at:

- Nægte at deltage
- True med at gå sin vej eller slå
- Løbe væk
- Kaste med ting
- Slå ud efter andre

Ovenstående er alle handlinger, der let kan udvikle sig til en konflikt mellem medarbejder og elev, hvis elevens adfærd tolkes som uvilje.

Viser en elev tegn på manglende selvkontrol, kan det være relevant at få afklaret følgende spørgsmål:

- Hvad er det, eleven ikke magter?
- Hvordan kan man undgå, at eleven kommer i den situation en anden gang?
- Hvilke alternative strategier kan man hjælpe eleven med at udvikle?

Hensigtsmæssig konflikthåndtering

Når man som medarbejder står i en konfliktfyldt situation og skal håndtere en elev eller pårørende i affekt, er der mange gode råd til, hvordan man kan forebygge, at situationen eskalerer og udvikler sig med vold.

Gode råd til konflikthåndtering kan være:

- Gå to skridt tilbage, hver gang man får lyst til at gå frem mod eleven, forælderen eller den pårørende.
- Tag ikke fat i en person, der er ophidset.
- Skæld ikke ud! Giv rolige og fremadrettede handleanvisninger.
- Undgå dominerende kropssprog. Man kan fx sætte sig ned eller læne sig op af en væg. Husk affekt og kropssprog smitter.
- Giv tid – og husk, at et nej fra eleven i en kravsituation ofte betyder "Giv mig lige 10 min."
- Kræv ikke øjenkontakt.
- Afled i stedet for at konfrontere.

Anbefalinger til den voldstruede medarbejder

- Bevar roen og forsøg at nedtrappe konflikten. Vi påvirkes af hinandens følelser og kropssprog. Derfor er det vigtigt, at man ikke er konfronterende og vred i sin mundtlige kommunikation og i sit kropssprog over for elever, forældre eller pårørende, der er stressede eller ophidsede.
- Giv plads. De fleste har brug for plads, når de bliver vrede eller ophidsede. Giv derfor elever, forældre eller pårørende mulighed for at komme ud af situationen. En værdig tilbagetrækning er altid at foretrække og mere konstruktiv end en konfrontation.
- Søg hjælp blandt kollegaer eller ledelse, hvis en situation er på vej ud af kontrol, og du har behov for at en kollega/ledelse træder til. Ledelsen af skole og daginstitution agerer stedfortrædere for hinanden, i det omfang det er nødvendigt.
- Hvis det er muligt, få de øvrige elever ud af klassen. Både af hensyn til de andre elevers tryghed og for at give den nødvendige ro i situationen.

Efterbehandling i tilfælde af vold og trusler mod medarbejderen

- Henvend dig til ledelse eller AMR
- Find skabelon for anmeldelse på teams under > 9. > retningslinjer > retningslinjer for vold og magtanvendelse > skabelon "vold mm."
- Udfyld alene eller sammen med ledelse / AMR
- Sekretæren taster oplysningerne ind i Inzubiz (Portal for anmeldelse af arbejdsrelaterede skader)

Kilder:

<https://uvm.dk/publikationer/folkeskolen/2018-forebyg-og-haandter-vold-og-trusler>

<https://www.dlf.org/media/10368084/pjece-vold-trusler-og-magtanvendelse-311017.pdf>

I tilfælde af vold eller trusler

Anvend de aftalte procedurer, der aktiverer at én eller flere medarbejdere kan komme den voldsramte medarbejder til hjælp. Det kan være disse medarbejders opgave, at

Tage hånd om den voldsramte medarbejder

Få den voldsramte medarbejder væk fra situationen, evt. til et andet lokale

Bliv hos medarbejderen
Giv psykisk førstehjælp og evt. også fysisk førstehjælp

Skoleledelsens opgave umiddelbart efter

At dække medarbejderens arbejdsomgaver ind af andre resten af dagen
At gå i dialog med medarbejderen
At kontakte pårørende
At der arrangeres hjemtransport
I tilfælde af chok eller grov vold skal den ramte tilbydes professionel krisehjælp
Der udfyldes anmeldes af personskade på InsuBiz X-net i samarbejde med AMR.

Skolens ledelse foranlediger senest en måned efter episoden personlig opfølgning i forhold til den berørte medarbejder

Tage hånd om den elev, der har reageret med vold

Lav evt. et voksenskit
Bliv hos eleven
Kommunikér konfliktnedtrappende

Hvis det ikke er muligt, at nedtrappe konflikten
Afværg episoden

Før eleven til et andet lokale

Lav evt. et voksenskit
Bliv hos eleven
Kommunikér konfliktnedtrappende
Giv psykisk førstehjælp

Skoleledelsens opgave umiddelbart efter

At tage kontakt til elevens forældre
At der i samarbejde med AMR udarbejdes en beskrivelse af situationen umiddelbart efter ift. partshøring og evt. anmeldelse til politiet
At der træffes beslutning om nødvendige videre foranstaltninger, pædagogiske tiltag, evt. underretning mv.

Tage hånd om de øvrige elever og medarbejdere

Skab ro og tryghed.
Hvis det er muligt, få de øvrige elever ud af klassen.
Bevar roen
Tal situationen igennem med de øvrige elever

Skoleledelsens opgave umiddelbart efter

At tage styring i forhold til at skabe overblik og ro om situationen
At alle relevante medarbejdere, tillidsvalgte, netværkspersoner mv. informeres om episoden
At der kommunikeres til både øvrige medarbejdere, berørte elever og forældre

Se også s. 5

"Når der har været en voldsom episode børn imellem,

Når der har været en voldsom situation børn imellem

Følgende er en beskrivelse af, hvad vi gør i situationer, hvor der har været en voldsom situation mellem børn.

Eleven

Konfliktnedtrapning.	Medarbejdere
Implicerede elever bliver bragt væk fra situationen	Medarbejdere
Der samtales med implicerede elever	Medarbejdere
Der foretages vurdering af sanktioner – herunder eventuel hjemsendelse af elev.	Medarbejdere Ledelse
Hvis hjemsendelse aftales der, hvordan eleven kommer tilbage igen	Medarbejdere Ledelse
Der drøftes hvordan lignende situation forebygges	Medarbejdere Ledelse
Der aftales hvordan mødes parterne igen efter konflikten.	Medarbejdere Ledelse
Der skrives en pædagogisk note i sikre filer omkring hændelsen, så relevante parter kan orientere sig. Der afklares hvem der kontakter forældrene. Det vil typisk være klassens team.	Medarbejdere

Forældre

Der tages direkte kontakt til forældre, der har børn involveret (telefonisk)	Medarbejdere
Der er direkte kontakt til forurettet barns/børns forældre (telefonisk)	Medarbejdere
Forældrene til de involverede parter orienteres om vores tiltag for at undgå gentagelse af situationen.	Medarbejdere
Der kan sendes meddelelse ud, efter der er taget stilling til modtagergruppen.	Medarbejdere Ledelsen inddrages

Skolen /Ledelsen

Efterfølgende vurderer skolen om der skal ske:

- Underretning til de sociale myndigheder
- Samarbejds møde/netværks møde med deltagelse af PPR samt socialrådgiver

Magtanvendelse

Magtanvendelse skal begrænses og magt må kun bruges, hvor det ikke er muligt at bruge pædagogiske værktøjer. De fleste situationer kan heldigvis løses ved at agere konfliktnedtrappende. Eksempelvis ved at forlade lokalet og lade en kollega overtage, hvis man selv er en del af konflikten, eller ved at bede de øvrige elever om at forlade klassen, hvis det kan bidrage til at konflikten nedtrappes.

Se eksempel sidste side.

Definition af begrebet magt

Der er flere definitioner af magt og magtanvendelse. I skolen er der fx tale om magtanvendelse, når en lærer fysisk tager fat i en elev og fører vedkommende væk fra en anden elev for at forhindre, at den anden elev bliver fysisk forulempet. Derved afværger eller stopper læreren et angreb. Der er også tale om magtanvendelse, når en lærer fysisk fjerner en elev, der er ved at ødelægge ting af væsentlig værdi på skolen.

Reglerne om magtanvendelse

Reglerne om magtanvendelse står i "Bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen". I bekendtgørelsens § 10, stk. 3 står der:

"I øvrigt gælder lovgivningens almindelige regler om nødværge, nødret og lovlig retshåndhævelse, jf. straffeloven og retsplejeloven. Legemlig afstraffelse og nedværdigende behandling er ikke tilladt. For at afværge, at en elev øver vold mod sig selv eller andre eller ødelægger eller beskadiger ting, kan der anvendes magt i fornødent omfang."

Det følger således af bestemmelsen i bekendtgørelsen, at man kun må bruge magt i følgende tre situationer:

- For at afværge, at eleven øver vold mod sig selv
- For at afværge, at eleven øver vold mod andre
- For at afværge, at eleven ødelægger eller beskadiger ting.

Det følger endvidere af bekendtgørelsen, at den anvendte magt kun må være den fornødne. Det betyder, at man ikke må bruge mere magt end den, der skønnes nødvendig i situationen.

I vurderingen af, hvad der er nødvendig magt i den konkrete situation, må man f.eks. se på:

- Alvoren og farligheden af elevens ageren
- Elevens alder, størrelse, fysik og modenhed
- Hvem eller hvad der angribes, f.eks. andre børn, voksne, ting, inventar.

MAN SKAL ALTID forsøge, om et overhængende angreb kan afværges ved, at man nedtrapper konflikten.

Se forslag sidste side.

I tilfælde af magtanvendelse

Man orienterer ledelsen hurtigst muligt om magtanvendelsen.

Man aftaler med ledelsen, hvem der kontakter elevens forældre og orienterer dem om magtanvendelsen.

Læreren/pædagogen udfylder et magtanvendelseskema. Skemaet afleveres efterfølgende til ledelsen. Dette uploades i barnets sikre filer i Aula (som en pædagogisk note) Se side 6

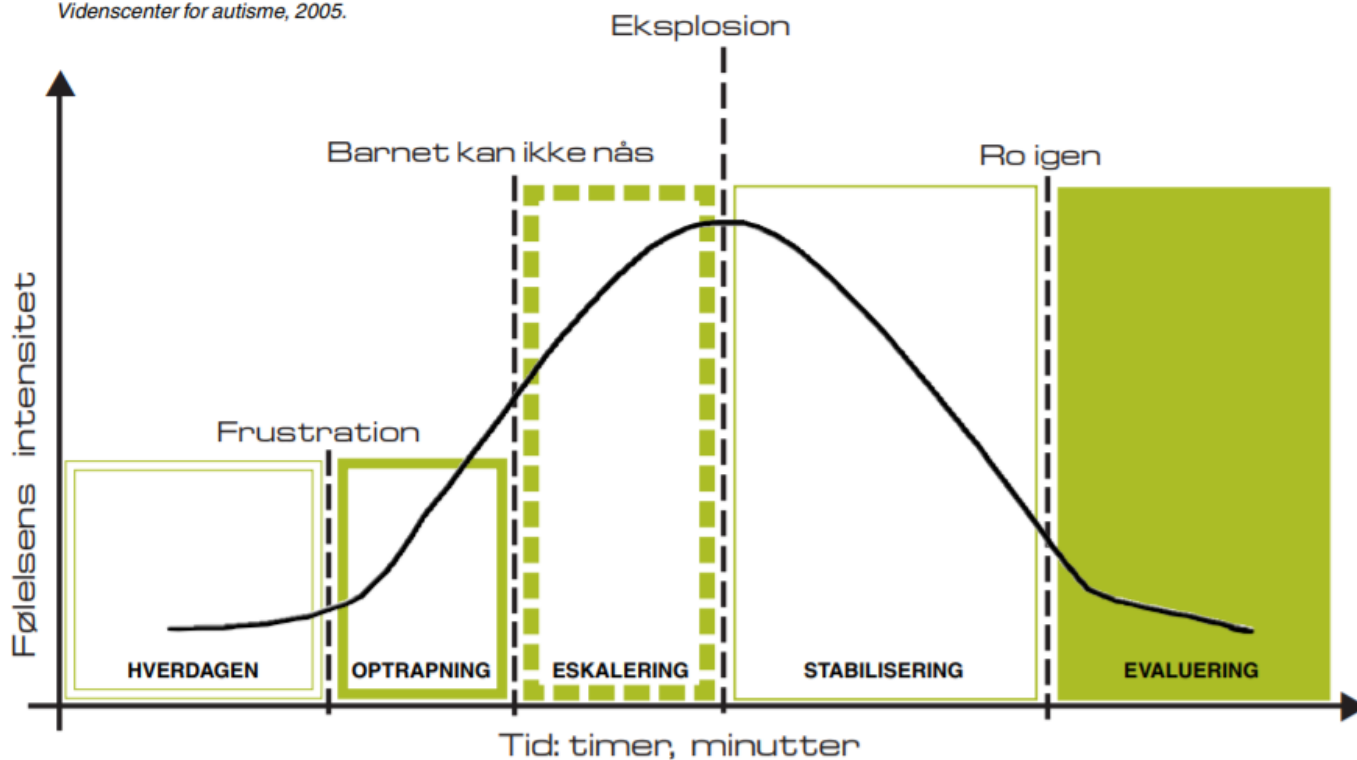
Skolens ledelse foranlediger senest en måned efter episoden personlig opfølgning i forhold til den berørte medarbejder

Læs mere her:

<https://www.uvm.dk/publikationer/folkeskolen/2005-magtanvendelse-i-folkeskolen>

<https://www.dlf.org/media/10368084/pjece-vold-trusler-og-magtanvendelse-311017.pdf>

Kilde: Philip Whittaker: *Problematisk adfærd og autisme*
Videnscenter for autisme, 2005.

Hverdagen

Hverdagsstrategier:

- Struktur
- Ro
- Plads
- Kravtilpasning
- Forståelse for elevens opfattelse af verden
- Forståelse for elevens motiver, handlingers mening

Optrapning

Løsningsstrategier:

- Find årsagen og afværg
- Afled
- Beløn
- Giv valgmuligheder
- Påmind om regler
- Gentag beskeden
- Få ro på, tal roligt
- Undgå øjenkontakt og berøring

Eskalering

Rumstrategier:

- Sondér terræn
- Beskyt barnet
- Beskyt andre
- Nærhed uden ord
- Reager behersket
- Følg barnet i god afstand

Stabilisering

Opsamlingsstrategier:

- Holde om, hvis barnet ønsker det
- Nærhed
- Tryghed
- Sæt ord på...

Evaluering

Evalueringsstrategier:

- Evaluér selv
- Evaluér med andre voksne
- Evaluér med barnet
- Find meningen

<https://www.uvm.dk/publikationer/folkeskolen/2005-magtanvendelse-i-folkeskolen>